

فیش منبر

امام زمان علیه السلام

نیمه شعبان احیای منتظران

کانال فیش منبر و مرثیه درایتا

<http://www.eitaa.com/fishemenbar>

سایت طلبه یار = <http://www.talabeyar.ir>

شب نیمه شعبان، یادآور تولّد اولین و آخرین امید
پیامبران و فرشتادگان الهی و منجی عالم بشریت
حضرت ولی عصر (عج) و دارای فضیلتی بس عظیم
است و در روایات معصومین علیهم السلام بر احیای
آن تاکید شده تا آن جا که نبی مکرم اسلام (ص) در
فضیلت این شب نورانی فرموده است: «مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ
النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ
الْقُلُوبُ» هر کس شب نیمه شعبان را به شب زنده
داری سپری کند، در روزی که دلها مرده است، دل او
زنده است [۱].

بزرگان دین و علما به عنوان وارثان و ادامه دهندگان
رسالت انبیاء الهی و مروجان حقیقی آموزه های غنی
اهل بیت (ع) نیز علاوه بر آن که خود اهتمام ویژه ای
به احیای شب نیمه شعبان داشته و دارند، عموم

مومنین و منتظران و عاشقان امام عصر حضرت بقیه
الله الاعظم (عج) را به احیای این شب عزیز و دعا
برای سلامتی و تعجیل در ظهور ولی عصر (عج)
دعوت کرده اند.

حضرت ولی عصر عجل الله فرجه و آخرین حجّت
الهی که «خیر اهل الارض [۲]» زمان ماست، در
سحرگاه نیمه شعبان سال ۲۵۵ هـ. ق چشم به جهان
گشودند و این شب مبارک که میلاد موفور السرور
آن حضرت است، احتمال دارد شب قدر نیز باشد،
همان گونه که به برخی اعمال لیالی قدر در این شب
نیز سفارش گردیده است [۳].

نیمه شعبان، شب مبارکی است که در فضائل شباهت
بسیاری به لیالی قدر دارد و همان گونه که در برتری

شب های قدر فرموده اند که « فَإِنَّهَا لَيْلَةُ آلِي اللَّهِ عَلَى نَفْسِهِ إِلَّا يَرُدُّ سَائِلًا لَهُ فِيهَا مَا لَمْ يَسْأَلْ مَعْصِيَةً [۴] ». »

در فضیلت شب نیمه شعبان نیز نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که خداوند در شب نیمه شعبان به اندازه موی گوسفندان قبیله بنی کلب بندگان را می آمرزد: «يَغْفِرُ اللَّهُ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ مَنْ خَلَقَهُ بِقَدْرِ شَعْرِ مَعْزَى بَنِي كَلْبٍ [۵]» و این سخن، کنایه از فراوانی آمرزیده شدگان در آن شب مبارک است.

کلام نورانی دیگری از امام صادق علیه السلام نشان می دهد نیمه شعبان نیز در حدّ خویش، شب قدر و واجد یکی از درجات تقدیر امور است. ایشان در برابری این سنت با لیالی مبارکه قدر فرمود: «أَنَّهَا اللَّيْلَةُ الَّتِي جَعَلَهَا اللَّهُ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بِإِزَاءِ مَا جَعَلَ لَيْلَةَ

القدر لنبینا صلی الله علیه و آله و سلم؛ همان طور که خداوند به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم شب قدر مرحمت فرمود، به ما اهل بیت نیز نیمه شعبان را عطا کرد [۶]»

امام باقر علیه السلام در پاسخ پرسشی درباره فضیلت شب نیمه شعبان فرمود که با فضیلت ترین شب پس از لیلۃ القدر شب نیمه شعبان است که خداوند در این شب فضل خویش را بر بندگانش ارزانی می دارد و با من و کرم خود آنان را می آمرزد. پس برای نزدیکی به خدای سبحان در این شب بکوشید چون خداوند سوگند یاد کرده است که هیچ سائلی را تا وقتی که امر ناپسند و گناهی نخواستہ است محروم نگرداند «هی أفضل لیلة بعد لیلة القدر؛ فیها یمنح الله تعالی العباد فضله و یغفر لهم بمنه. فاجتهدوا فی القربة إلی

اللہ (تعالیٰ) فیہا، فَإِنَّهَا لَيْلَةُ آلِي اللَّهِ تَعَالَى عَلَى نَفْسِهِ أَلَا
يُرد سَائِلًا لَهُ فِيهَا، مَا لَمْ يَسْأَلْ مَعْصِيَهُ وَ... فَاجْتَهِدُوا
فِي الدَّعَاءِ وَ الثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ (عَزَّ وَجَلَّ) [۷].

پیامبر گرامی اسلام صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم نیز
شب نیمہ شعبان بہ عایشہ فرمود کہ در نیمہ شعبان
اجل ہا نوشتہ و ارزاق قسمت می گردد و خدای عزّ
وجلّ در این شب بیش از موہای بزہای قبیلہ بنی
کلب، بندگانش را می آمرزد و فرشتگان را بہ آسمان
دنیا و از آنجا بہ زمین نازل می کند و در این نزول
ابتدا در مکہ فرود می آیند: «أَمَّا تَعْلَمِينَ أَيْ لَيْلَةُ
هَذِهِ؟ إِنَّ هَذِهِ اللَّيْلَةُ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ؛ فِيهَا
يَكْتُبُ أَجَالَ وَ فِيهَا تَقْسَمُ أَرْزَاقُ وَ إِنَّ اللَّهَ (عَزَّ وَجَلَّ)
لِيَغْفِرَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مَنْ خَلَقَهُ أَكْثَرَ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ

معزی بنی کلب و یَنزل الله (عزّوجلّ) ملائکةً إلی
السّماء الدنیا و إلی الأرض بمکة [۸].»

راز همتایی شب میلاد امام زمان عجل الله فرجه با
شب قدر

انسان کامل معصوم که مصادیق منحصر آن عترت
طاهره اند عدل و همتای قرآن حکیم است و براساس
حدیث متواتر ثقلین به هیچ وجه از یکدیگر جدایی
نمی پذیرند. قرآن تجلّی کتاب تدوینی خدا و انسان
کامل معصوم تجلّی کتاب تکوینی اوست. همان طور
که با نزول قرآن در ظرف زمانی معین، آن ظرف
معهود، قدر یافته و شب قدر می شود، با تجلّی امام
معصوم و تنزلش از مخزن غیب الاهی در ظرف زمان
معین، آن ظرف شخصی قدر پیدا می کند و شب قدر
می شود، زیرا هرچند ممکن است زمان و زمین به

واسطه صدورشان از منبع غیب الاهی حظّی از قداست داشته باشند؛ امّا آنچه مایه شرافت زمان است همانا متمزّن و آنچه مایه فخر مکان است همانا متمکّن است.

بر طبق این بیان جامع، میلاد ولی معصومی که معادل قرآن مجید است، حقیقت او و نبوّت یا امامت او مستلزم شب قدر شدن خواهد بود. و بر همین اساس آنچه درباره حضرت صدیقه کبری، فاطمه زهرا علیهاالسلام و نیز درباره میلاد حضرت خاتم الاولیاء عجل الله فرجه مبنی بر تطابق حقیقت آن ذوات مبارک با لیلۃ القدر یا معرفی میلاد آنان به عنوان شب قدر مطرح می گردد، از سنخ تمثیل است نه تعیین، همچنان که در دعای شب مبعث رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم سخن از جریان تجلی

اعظم به میان می آید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالتَّجَلَّى
الْأَعْظَمِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِنَ الشَّهْرِ الْمَعْظَمِ وَالْمُرْسَلِ
الْمَكْرَمِ [۹].

روایات معصومان علیهم السلام نیز گویای تبیین
پیوند ناگسستنی قرآن و عترت اند و همسو با حدیث
ثقلین، گواه جدایی ناپذیری این دو حقیقت و احکام
آن ها از یکدیگرند. همین پیوستگی در مقام معرفت
نیز جریان دارد. ائمه علیهم السلام برای معرفی خود
از قرآن کمک می گیرند و برای شناساندن قرآن از
حقیقت خودشان سخن می گویند، زیرا هیچ یک را
بی دیگری نمی توان شناخت.

از آنجا که حضرت خاتم الاوصیاء حجه بن الحسن
المهدی عجل الله فرجه عصاره فضائل اهل بیت وحی
علیهم السلام بلکه تمام انسان های کامل است، ظرف

زمانی تجلی او از مخزن غیب الاهی در نشئه ملک در میان سایر ایام مبارک و موالید حجج الاهی علیهم السلام برجستگی خاص و ویژه ای یافته است که در پرتو آن همطراز لیالی قدر، بلکه شبی از شب های محتمل قدر به شمار می آید.

گویا در عصر ما که زمان ولایت آن آخرین ولی معصوم است، مقدرات عالم در مراتبی رقم می خورد که از شب میلاد آن حضرت در نیمه شعبان آغاز گردیده و در شب های ماه مبارک رمضان یکی پس از دیگری تثبیت می شود.

عید میلاد امام عصر عجل الله فرجه

قرآن کریم بزرگداشت و گرامیداشت آیات خدا را از نشانه های تقوای قلوب و صفات متقیان می داند:

«وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعْرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ [۱۰]». «و

وجود گرامی امام معصوم از برترین آیات، نشانه ها و

شعائر آن ذوات قدسی الهی است و تکریم و

بزرگداشت در ایام میلاد یا شهادت، مصداق تعظیم

شعائر خدای سبحان است؛ اما در بزرگداشت ائمه

هدایت به ویژه امام عصر عجل الله فرجه کاری

شایسته انجام است که در پرتو آن، کشور امام زمان

عجل الله فرجه تا ظهور حضرتش به قدر امکان از

خطرها مصون بماند.

برخی اعمال با نیمه شعبان سنخیت ندارد

برخی از اعمال که در این اعیاد شریف صورت می

پذیرد، مانند تهیه کیک های بزرگ، چراغانی های

زیبا و شادباش گفتن، در برخی موارد کاملاً بی ارتباط

به میلاد شریف عصاره هستی است، به گونه ای که

در چین کمونیست، ژاپن یا سایر ممالک الحادی و در عیدهای موهوم و بی اساسی که هیچ بهره ای از حقیقت ندارند، این اعمال انجام می شود، در حالی که باید این جشن های بزرگ و ایام خجسته را به برنامه ها و اعمالی زینت داد که با مولود آن عید پیوند داشته باشند و چون از دستاوردهای ظهور حضرت بقیه الله الاعظم، بلوغ عقول انسان ها و کشف گنجینه های فهم بشر است. در چنین روزهایی خجسته سزااست به اموری پرداخته شود که رشد و تکامل فهم و عقل انسان ها و منتظران آن حضرت را تأمین می کند. آنجا که تلاش برای فهم و رشد عقل صورت می گیرد، شایسته بزرگداشت عید میلاد حجه بن الحسن علیه السلام و جایگاه اهل انتظار است.

راه معرفت امام زمان عجل الله فرجه

غیبت امام زمان همواره مسئله ای مهم، معتبر و اصیل بوده است، به گونه ای که همه معصومان علیهم السلام از نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم تا امام عسکری علیه السلام بارها به وجود مبارک ایشان و ویژگی هایشان اشاره فرموده اند. روایات مجامع روایی شیعه و غیر شیعه در این باره نه از حد استفاضه بلکه از تواتر متعارف نیز فزون تر است.

محمد بن عثمان عَمَری - از وکلای امام حسن عسکری علیه السلام - می گوید: از پدرم شنیدم که در خدمت امام حسن عسکری علیه السلام بودم که پدرم پرسید: این سخن حق است که پیامبر ص فرموده اند: «من مات و لم یعرف امام زمانه مات میتةً جاهلیةً»؟ فرمود: آری، این سخن درست است و هیچ تردیدی در آن نیست، همان طور که شکی در

روز بودن این روز روشن نیست». این هذا حق کما
 أن النهار حق «سپس پدرم عرض کرد: پس از اینکه
 شما رحلت کردید، امام بعد از شما کیست؟ امام
 عسکری علیه السلام به نام مبارک حضرت ولی عصر
 عجل الله فرجه اشاره کرد و آن گاه فرمود: «او غیبتی
 طولانی دارد که در آن عده ای سرگردان، گروهی
 هلاک و دسته ای دچار تردید می شوند؛ انّ له غیبه
 یحار فیها الجاهلون و یهلک فیها المبتلون و ...
 »[۱۱]

بر این اساس، غیبت ولی عصر (عج) برای بسیاری
 دشوار می آید و شکوک و شبهات اذهان بسیاری را
 مسموم می کند و عده ای می گویند که چگونه می
 شود انسانی بیش از هزار سال زنده بماند و گروهی
 سخن می رانند که از کجا معلوم است که بیاید و

کسان دیگر شبهات دیگری، ساده تر یا پیچیده تر را در اذهان می پرورند و آن را می پراکنند.

از سویی دیگر، زمان ظهور وجود مبارک بقیه الله الاعظم (عج) معلوم نیست گرچه ما باید همواره منتظر ظهور خجسته حضرتشان باشیم و امکان دارد خدای نخواستہ غیبت ایشان طولانی شود و تردیدها، شکوک و شبهه ها نیز افزایش یابد! چه کنیم تا به این تردیدها در ابعاد فردی یا اجتماعی مبتلا نشویم؟
درباره مسائل و مباحث دینی، به ویژه چالش های فرا روی حکومت اسلامی نظیر مبحث ولایت فقیه، به دام قرائت های مختلف گرفتار نیاییم؟ در باتلاق شبهات فرو نرویم و با شناخت اصیل امام و امامت مشکلات موجود در این زمان را باز شناخته و بگشاییم؟

شناخت امام عصر و زمان

شناخت ولی خدا و امام عصر (عج) تنها راه نجات و رستگاری است که با درخواست از ذات اقدس خداوند و مجاهده علمی و عملی شدنی است.

مناسبتی

وعده نجات از جهالت و رهایی از ظلمت گمراهی، دل انسان های بصیر را از دیرباز به خود مشغول داشته است، به همین سبب بعضی شاگردان خاص اهل بیت علیهم السلام برای یافتن طریق هدایت سؤالاتی درباره معرفت آخرین حجّت الهی در محضر ایشان مطرح کرده اند، چنان که جناب زراره می گوید: از امام صادق شنیدم که فرمود: قائم ما پیش از قیام خود، غیبتی طولانی خواهد داشت. عرض کردم: چرا؟ فرمود: اگر ظاهر باشد او را می کشند. سپس فرمود: ای زراره! اوست که انتظارش را می کشند و مردم در ولادتش شک می کنند. برخی می گویند پدرش از

دنیا رفته و فرزندی از خود به جای نگذارده است؛
 بعضی گویند در شکم مادرش است؛ گروهی گویند
 غائب است؛ دسته ای گویند به دنیا نیامده و عده ای
 دیگر گویند دو سال قبل از وفات پدرش به دنیا آمد!
 همان، موعود منتظر است. ولی خدای والا می خواهد
 تا شیعیان را بیازماید و در این آزمایش دشوار، باطل
 گرایان دچار تردید می شوند.

راه معرفت به امام

زراره (که گویا از چنین فضای پر شبهه ای هراسناک
 گردید، و به فکر چاره افتاده) گوید: به امام صادق
 علیه السلام عرض کردم: فدایتان شوم! اگر من در
 آن زمان بودم چه کنم؟ آن حضرت فرمود: اگر آن
 زمان را ادراک کردی، پیوسته دل به این دعا مشغول
 دار: «اللهم! عرفنی نفسک، فإنک إن لم تعرفنی

نفسک لم أعرف نبیک. اللّٰهمّ! عرّفنی رسولک، فإنّک
 إنّ لم تعرّفنی رسولک لم أعرف حجّتک. اللّٰهمّ!
 عرّفنی حجّتک، فإنّک إنّ لم تعرّفنی حجّتک ضللتُ
 عن دینی. [۱۲]»

دعا تنها مجموعه ای از الفاظ برای خواندن و
 درخواست کردن نیست، بلکه معارف عمیق و درس
 های ارزشمندی در دعای معصومان علیهم السلام
 نهفته است که فهم آنها و تأمل در آموزه هایشان
 آثار ارزشمند علمی و عملی به بار می آورد، چنان که
 زراره در پی آن است با این درس گرانقدر مشکل
 خویش را بگشاید. برای شناخت مقام والای امامت و
 شخصیت منحصر به فرد امام عصر(عج) راه های
 فراوانی هست. بررسی دعاها و زیارت هایی که از

خود امام عصر (عج) رسیده و یا فرموده امامان دیگر درباره آن حضرت است از بهترین این راه هاست.

همان گونه که تأمل در عبارات نهج البلاغه، سخنان سید الشهداء علیه السلام از آغاز تا پایان حادثه کربلا، معارف بلند صحیفه سجادیه گویای برنامه های امام علی، امام حسین و امام سجاد علیهم السلام اند و از ایجاد حوزه های علمی و برگزاری مناظرات علمی برنامه صادقین علیهما السلام استنباط می گردد، از ادعیه مأثور یا مرتبط با امام عصر (عج) برنامه های ایشان فهمیده می شود؛ زیرا وقتی امامی دعا می کند، علاوه بر مقتضیات دعا، ویژگی های امامت و وظیفه امام در برابر امت و چگونگی پیوند امام با امت و تأثیر ملکی و ملکوتی امام را تشریح می کند.

بر این پایه، کسی که می خواهد وجود مبارک ولی عصر(عج) را بشناسد، بهتر است زیارت ها و دعاهاى مرتبط با آن حضرت را به دقت بررسی کند، تا به حریم معرفت آن امام همام بار یابد.

از سوى دیگر، شناخت امام زمان(عج) مراتبى دارد که تأثیر گذارى آنها در زدودن غبار جاهلیت و پاک کردن گرد تحجر و ارتجاع یکسان نیست، زیرا آثار هر مرتبه از معرفت در تبیین انتظار حقیقى و صحیح، با مرتبه دیگر متفاوت است. مثلاً شناخت شناسنامه اى امام عصر(عج) و دانستن تاریخ ولادت و زمان غیبت صغرا و کبرا و امثال آن، هرگز همانند معرفت معنای حقیقى امامت و شناخت حقیقت ولایت و انطباق انحصارى آن شخصیت حقوقى در فلان شخص حقیقى نخواهد بود؛ همان طور که براهین حدوث،

نظم، امکان ماهوی، امکان فقری و نظایر آن ها برای شناخت خدا راهگشاست. اما آن که خدا را با الوهیت می شناسد، بهترین راه معرفت خداوند را پیموده و خداشناس خوبی شده است و نظیر اینکه هرچند شناخت رسول از راه معجزه [کافی است؛ ولی] مرتبه بالای معرفت را تأمین نمی کند. اما آن که رسول را با علم به رسالت می شناسد، از معرفت آن حضرت به سبب معجزه بی نیاز می شود. چرا که وقتی معنی الوهیت و رسالت فهمیده شد، خداوند و رسول شناخته می شوند.

در روایت کلینی و صدوق است که ولی امر با این خصوصیات شناخته می شود: «اعرفوا الله بالله و الرسول بالرسالة و أولى الامر بالأمر بالمعروف و العدل و الاحسان [۱۳]» اما این نقل کافی نیست، زیرا

هرگز با صرف امر به معروف و عدل و احسان نمی توان ولی امر را شناخت، چون آمران به معروف و... بسیارند. به همین سبب در نقل دیگری فرمود: «... بالمعروف و العدل و الاحسان» نه «بالأمر بالمعروف» زیرا امام با معروف، عدل و احسان شناخته می شود نه با امر به آنها. آن که ولی خداست و ولایت امر را بر عهده دارد به دستور دادن به معروف، عدل و احسان بسنده نمی کند بلکه سنت او معروف و سیرتش عدل و سریره او احسان است.

اگر کسی معروف شناس باشد، حقیقت آن را در ولی امر در می یابد. همان طور که شناسنده عدل و احسان، عدل و احسان را در سنت و سریره و سیره امام مشاهده می کند و در می یابد که او صاحب مقام

ولایت است. والاترین راه شناخت امام عصر عجل الله فرجه

انسان برای باریافتن به شناخت خداوند، گاه از نشانه های آفاقی و گاه از آیات انفسی بهره می برد و در مرتبه ای دیگر بر اساس «اعرفوا الله بالله» [۱۴] «بک عرفتك و أنت دللتنی علیک» [۱۵] «یا من دلّ علی ذاته» [۱۶] «خداوند را از راه وجود مبارکش می شناسد و شاهدانه در می یابد که» «أَو لَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ» [۱۷] «چنین کسی به آنان که در پی آیات آفاقی و انفسی اند به زبان حال می گوید که چرا ذات حق را غائب می پندارید و با جست وجو در آفاق و انفس، راهی به سوی او می جوئید، در حالی که پیش از آن دو، خدا مشهود شماس. ابتدا فرمود: «سَنُرِيهِمْ ءَايَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَ فِي أَنفُسِهِمْ حَتَّى

يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ [۱۸] «آن گاه کفایت خداوند
برای شناختش و بی نیازی از آیات آفاقی و انفسی را
در این باره یادآور شد»: «أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ» «و سپس
دلیل کفایت وجود مبارک حق را برای شناخت او
چنین بیان کرد»: «أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ»

هرچه را انسان بخواهد مشاهده کند، نخست خدا را
می بیند. قبل از آنکه دلیل، فهم دلیل، بلکه خود را که
مستدل است ادراک کند، خدا را می فهمد» «شاهد»
در آیه یاد شده بر وزن فعلیل و به معنای مفعول است
نه فاعل [۱۹]. زیرا اگر فاعل و به معنای شاهد باشد
یعنی خداوند شاهد همه جا و همه چیز است [۲۰].
پس به نشانه های آفاقی و انفسی نیازی ندارد. این
استدلال نسبت به مدعای آیه، برهان تمامی نیست،
چون ادعای آیه آن است که شناسنده ذات اقدس

حق از نشانه های آفاقی و انفسی بی نیاز است، بنابراین واژه شهید در آیه باید به معنی مشهود باشد تا برهان بدین گونه تمام شود: شما برای شناخت ذات حق به آیات آفاق و انفس نیاز ندارید، زیرا حق در بالاترین مرتبه ظهور و شهود است و اقتضای شدت در این وصف، آن است که قبل از شهود هر چیزی، او مشهود گردد.

خدا که» فی الأشياء علی غیر مَمازجَه [۲۱] «است و حضوری نامتناهی دارد، از آن جهت که یَحُولُ بَیْنَ المَرءِ و قَلْبِه [۲۲] «است، نیاز ندارد او را از بیگانه جویا شویم»: أَو لَمْ یَکْفِ بِرَبِّکَ أَنَّهُ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ شَهِید.»

چنین شناختی سودمندترین شناخت ها و برای همگان شدنی است. این راه، همان راه قلب است که

پیمودنش به دانستن اصطلاحات فلسفی، کلامی یا درس های حوزوی و دانشگاهی نیاز ندارد و هدایتی همگانی و همیشگی است.

شناخت از راه قلب

نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه طاهرین علیهم السلام مظاهر تامّ اسما و صفات ذات اقدس خداوند و بالاترین نشانه های اویند و همان گونه که خدای تعالی اصالتاً دارای بالاترین مرتبه ظهور و مشهودیت است، مظاهر تمام نمای ذات اقدسش نیز تبعاً از رتبه ای پایین تر از مشهودیت حق و برتر از غیر او برخوردارند.

طبق آنچه گذشت، بهترین راه شناخت رسول خدا و امامان هدایت، همان راه قلب و فهم شاهدانه الوهیت، نبوت و امامت است [۲۳].

شب زنده داری در نیمه شعبان

شیخ حرّ عاملی (ره) از بزرگان اصحاب نقل می‌کند که امام صادق علیه‌السلام فرمود: «شب‌ی که حضرت قائم (عج) در آن متولد شد، هیچ نوزادی در آن شب متولد نمی‌شود مگر این که مؤمن خواهد شد، و اگر در سرزمین کفر متولد گردد، خداوند او را به برکت امام مهدی (عج) به سوی ایمان منتقل می‌سازد [۲۴].»

بیدار بودن در شب‌های خاص و شب زنده داری کردن و احیا داشتن در روایات ائمه معصومین علیهم السلام نیز مورد توجه قرار گرفته و در سیره آنها نیز

قابل مشاهده است و از جمله آنها احیا داشتن شب نیمه شعبان است. بنابراین شب زنده داری یک آموزه دینی است که اصل آن در قران بیان شده و موارد خاص آن نیز در روایات آمده و گفته شده است که شب نیمه شعبان افضل شب ها بعد از شب قدر است.

اعمال شب نیمه شعبان

دعا و نیایش

به عبارت دیگر شب های قدر برترین شب ها هستند و پس از آن شب نیمه شعبان از اهمیت و قداست ویژه ای برخوردار است. لذا فرموده اند در این شب اتفاق کنید و مانند شب قدر مشغول دعا و مناجات و راز و نیاز باشید.

به همین دلیل بزرگانی مانند مرحوم قاضی به علامه طباطبایی می فرمود: اگر دنیا می خواهی با نماز شب و اگر آخرت می خواهی باز با نماز شب! بنابراین به دلیل آثار عظیم، شگرف و عمیق «شب زنده داری» در تکامل و سعادت انسان، توصیه به شب زنده داری به خصوص در شب نیمه شعبان شده است.

زیارت حضرت امام حسین علیه السلام

از جمله فضائل این شب این است که، از شب‌های مخصوص زیارت امام حسین علیه السلام است که صد هزار پیامبر صلی الله علیه و آله آن حضرت را در این شب زیارت می کنند. در نیمه شعبان زیارت حضرت امام حسین علیه السلام و همچنین زیارت امام زمان علیه السلام مستحب است، امام صادق علیه السلام

فرمود: «شب نیمه شعبان بهترین شب بعد از شب قدر است و خواندن دو رکعت نماز در شب نیمه شعبان بعد از نماز عشاء مستحب است، در رکعت اول بعد از حمد، سوره کافرون و در رکعت دوم بعد از حمد سوره توحید خوانده شود» [۲۵].

انجام غسل

غسل و شب زنده‌داری و عبادت در این شب، فضیلت بسیار دارد، این شب در نزد خدا چنین مقامی دارد که ولادت با سعادت امام زمان علیه‌السلام در سحرگاه این شب واقع شده و بر عظمت و رونق آن افزوده است.

ضمناً روایاتی به ما رسیده است که نیمه شعبان همان شب قدر و تقسیم ارزاق و عمرها است، و در بعضی

از این روایات آمده که شب نیمه شعبان، شب امامان
علیهم السلام است و شب قدر، شب رسول خدا صلی
الله علیه و آله است.

نماز گزاردن

از نمازهای مستحبی که در این شب وارد شده دو
رکعت نماز است که در هر رکعت بعد از حمد صدبار
سوره توحید خوانده می شود. نقل شده: رسول اکرم
صلی الله علیه و آله فرمود: شب نیمه شعبان در
خواب دیدم جبرئیل بر من نازل شد و فرمود: ای
محمد صلی الله علیه و آله در چنین شبی خوابیده ای؟
گفتم: این شب چه شبی است؟

فرمود: شب نیمه شعبان است برخیز. مرا بلند کرد و
به بقیع برد، و سپس جبرئیل فرمود: سرت را بلند

کن زیرا در این شبها درهای رحمت خدا در آسمان
به روی بندگان باز است، همچنین درِ رضوان، درِ
آمرزش، درِ فضل، درِ توبه، درِ نعمت، درِ جود و
سخاوت، درِ احسان باز است، خداوند به عدد پشمها
و موهای چرندگان در این شب گنهکاران را آزاد
می کند، پایان عمرها در این شب، تعیین می گردد،
رزقهای یک سال در این شب تقسیم می شود و
حوادث یک سال در این شب معین می گردد.

ای محمد! کسی که این شب را با تکبیر و تسبیح و
تهلیل و دعا و نماز و قرائت قرآن و اطاعت و خضوع
و استغفار بسر برد، بهشت منزل و سرای او است، و
خداوند گناهان گذشته و آینده اش را می آمرزد... ای
محمد صلی الله علیه و آله این شب را احیاء بگیر و به
امت خود دستور بده آنها نیز این شب را احیاء

بدارند، و با عمل به سوی خدا تقرب جویند، چرا که این شب شبی شریف است.

دعای کمیل

از اعمال این شب، خواندن دعای کمیل در سجده است روایت شده که کمیل گوید دیدم حضرت علی علیه السلام این دعا را در شب نیمه شعبان در سجده خواندند. در مورد زیارت امام حسین علیه السلام در این شب به خصوص در صورت امکان در کنار قبرش، آمده هر که بشناسد امام حسین علیه السلام را و شهادت او و هدف شهادتش را که موجب نجات امت گردید و وسیله و راهگشایی برای رسیدن به فوز عظیم شد (خلاصه این که عبادتش در این شب از روی توجه و علاقه و معرفت خاص باشد) آن گونه

خویشتن را در برابر خدا خاضع نماید که شایستگی آن را دارا می‌باشد و نیز از خدا خواسته‌های شرعیش را تقاضا کند.

مناسبتی

باشد که در چنین شبی مردم متدین و سالکان کوی حق و پویندگان مسیر تعالی و سعادت، به ویژه ما منتظران ظهورش، از احیاء این شب غافل نباشیم. و با احیاء این شب، به خدا نقرب جوییم. معرفت خویش را به انسان‌های کامل و ائمه معصوم علیهم السلام به ویژه امام عصر عجل ا... تعالی فرجه الشریف تکمیل نماییم. و با ترویج و تبلیغ فرهنگ احیاء شب نیمه شعبان، مقدمات ظهور و حضور حضرت را مهیا کنیم و به معنای دقیق کلمه «منتظر واقعی» باشیم.

پی نوشت ها:

[۱] ثواب الاعمال، ص ۷۷.

[۲] کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۴۶۷.

[۳] اقبال الاعمال، ص ۲۱۴.

[۴] طوسی، الامالی، ص ۲۹۷.

[۵] مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۸۶.

[۶] مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۸۵.

[۷] الامالی، طوسی، ص ۲۹۷.

[۸] مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۸۹.

[۹] البلد الامین، ص ۱۸۳.

[۱۰] حج، ۳۲.

[۱۱] کمال الدین، ج ۲، ص ۸۱.

[۱۲] کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۳۳۷.

[۱۳] کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۸۵.

[۱۴] کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۸۵.

[۱۵] اقبال الاعمال، ص ۳۳۵.

[۱۶] مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۴، ص ۳۳۹.

[۱۷] فصلت، ۵۳.

[۱۸] فصلت، ۵۳.

[۱۹] طبرسی، مجمع البیان، ج ۱۰، ص ۹، ص ۳۰.

[۲۰] التفسیر المنیر، ج ۲۵، ص ۱۵.

[\[۲۱\]](#) صدوق التوحید، ص ۳۰۶

[\[۲۲\]](#) انفال، آیه ۲۴

[\[۲۳\]](#) برگرفته از بیانات آیت الله جوادی آملی

[\[۲۴\]](#) توضیح المقاصد شیخ بهائی، ص ۵۳۳.

[\[۲۵\]](#) اثبأ الهداء، ج ۷، ص ۱۶۲.

پایگاه حوزه نت

